अपाम् and अप्सु, but in singular and pl. in Veda) 1 Water (regarded in Ved. as sacred divinities, आपो देवीः); खानि चैव स्पृशेदद्भिः Ms. 2. 60. Water is generally considered to be the first of the 5 elements of creation, as in अप एव ससर्जादौ तासु बीजमवासृजत् Ms. 1. 8; या सृष्टिः स्रष्टुराद्या Ś. 1. 1; but in Ms. 1. 78 it is said to have been created from ज्योतिस् or तेजस् after मनस्, आकाश, वायु and ज्योतिस् or अग्नि; ज्योतिषश्च विकुर्वाणादापो रसगुणाः स्मृताः । अद्भ्यो गन्धगुणा भूमिरित्येषा सृष्टिरादितः ॥ -2 Air, the intermediate region. -3 The star S virginis (चित्रा). For the changes of अप् at the end of comp. See P. V. 4. 74, VI. 3. 97-98. [cf. L. *aqua*, Gr. *appos*; Lith. *uppe*, Goth. *ahva*; Pers. *ab*; Zend *ap*; Old Germ. *aha*]. -**Comp.** -**कृत्स्नम्** deep meditation by means of water. -**चरः**, -**सरः** an aquatic animal. त्रीण्याद्यान्याश्रितास्त्वेषां मृगगर्ताश्रयाऽप्सराः Ms. 7. 72. See **अप्सरः**. -**पतिः** 1 'Lord of waters', N. of Varuṇa. -2 the ocean.-**पित्तम्** fire. For other comps. see s. v. अपाम् enters into several compounds; e. g. अपांसंवर्तः destruction of the world by water; अपांवत्सः 'calf of waters', N. of a star; अपांनपात्, °नप्ता, °नप्त्रिय, °गर्भ, अपान्नपात्, अपोनपात् Ved. N. of Agni or fire as sprung from water; cf. Ms. 9. 321; अपांपतिः, -निधिः,-नाथः; अप्पतिः lord of waters, the oceau; N. of Varuṇa; अपांपित्तम् fire.

अप *ind.* [न पाति रक्षति पतनात् पा-ड Tv.] 1 (As a prefix to verbs it means) (*a*) Away, away from, denoting वियोग; अपयाति, अपनयति; (*b*) deterioration (विकृति); अपकरोति does wrongly or badly; (*c*) opposition, negation, contradiction (विपरीत); अपकर्षति, अपचिनोति; (*d*) direction or mention or illustration (निदर्शन); अपदिशति; (*e*) exclusion (वर्जन); अपवह्, अपस्र् *Caus*; (*f*) joy, merriment or laughter (आनन्द); अपहसति; (*g*) concealment or denial (चौर्य); अपलपति, अपवदते. -2 As first member of Tat. or Bahuvrīhi comp. it has all the above senses; अपयानम्, अपकर्म, अपपाठः; अपशब्दः a bad or corrupt word; °भी fearless; °कल्मष stainless; अपरागः discontent (opp. to अनुराग); °मेघोदयं वर्षम् Ku. 6. 54 &c. In most cases अप may be translated by 'bad', 'inferior', 'corrupt', 'wrong', 'unworthy' &c. It also means 'going downwards' as in अपानः. -3 As a separable preposition (with a noun in the abl.) (*a*) away from; यत्संप्रत्यय लोकेभ्यो लङ्कायां वसतिर्भयात् Rām; (*b*) without, on the outside of; अप हरेः संसारः Sk.; (*c*) with the exception of, excepting; अप त्रिगर्तेभ्यो वृष्टो देवः Sk. on the outside of, with the exception of. In these senses अप may form adverbial compounds also (P. II. 1. 12); °विष्णु संसारः Sk. without Viṣṇu; °त्रिगर्तं वृष्टो देवः excepting त्रिगर्त &c. It also implies negation, contradiction &c.; °कामम्, °शङ्कम्. The senses of this word as given by G. M. may be thus put in verse; वर्जने विकृतौ चौर्ये विपरीतवियोगयोः । अपकृष्टे च निर्देशे हर्षे चापः प्रयुज्यते. [cf. L. *ab*; Gr. *apo*; Goth. *af*. Eng. *of* or *off*; Zend *apa*].

अपकरुण *a.* Cruel.

अपकलङ्कः A deep, indelible stain.

अपकामः Ved. Abhorrence, aversion, abominableness; absence of what is dear. धनुः शत्रोरपकामं करोति Rv. 6. 75. 2. -**मम्** *ind.* Unwillingly, against one's will.

अपकीर्तिः Infamy, disgrace.

अपकुञ्जः N. of the younger brother of the serpent-king Śeṣa, Hariv.

अपकृ 8 U. 1 To carry or bear away, remove, drag away, insult by dragging away; योऽपचक्रे वनात् सीताम् Bk. 8. 20 bore forcibly away. -2 To hurt, injure, wrong, harm, do harm or injury to (usually with gen. of person); आपदि येनापकृतम् Pt. 4. 16; Śi. 14. 78; न किंचिन्मया तस्यापकर्तुं शक्यम् Pt. 1; किं तस्या मयापकृतम् 4 what harm have I done to her? किं च राक्षसराजस्य रामेणापकृतं पुरा Rām.; sometimes with acc. or loc. also; अथ वा सैनिकाः केचिदपकुर्युर्युधिष्ठिरम् Mb.; किमिव बत नात्मन्यपकृतं Bh. 3. 115; न परेषु महौजसश्छलादपकुर्वन्ति मलिम्लुचा इव Śi. 16. 52. -*Caus.* To harm, injure &c.

अपकरणम् 1 Acting improperly. -2 Doing wrong, injuring; ill-treating, offending.

अपकर्तृ *a.* 1 Injurious, doing harm or injury, offensive. -2 Hostile, inimical. -*m.* An enemy.

अपकर्मन् *a.* [बहु. स.] Of bad or degraded actions, corrupted, depraved. -*n* (°र्म) 1 Discharge, paying off (of a debt); दत्तस्यानपकर्म च Ms. 8. 4. -2 An improper or unworthy act; evil doing, conduct, or course; any degrading or impure act. -3 Wickedness, violence, oppression. -4 Incompetence, laziness.

अपकारः 1 Harm, wrong; injury, hurt, offence, misdeed, wrong deed (opp. उपकार); स्वल्पेनाप्यपकारेण ब्राह्मण्यमिव दुष्यति Pt. 1. 66; उपकर्त्रारिणा सन्धिर्न मित्रेणापकारिणा । उपकारापकारौ हि लक्ष्यं लक्षणमेतयोः Śi. 2. 37; अपकारोऽप्युपकारायैव संवृत्तः. &c. -2 Thinking ill of, desire to offend or hurt (अनिष्टचिन्ता). -3 Wickedness, violence, oppression, enmity. -4 A mean or degraded action. -**Comp.** -**अर्थिन्** *a.* meaning to harm, malevolent, malicious. -**गिर्** *f.* (-**गीः**), -**शब्दः** abusive words, menacing or insulting speech; भर्त्सनं त्वपकारगीः Ak.

अपकारक, -कारिन् *a.* Injuring, doing harm or wrong to, mischievous, offending, harmful, hurtful, injurious; मूषिका गृहजातापि हन्तव्या सापकारिणी Pt. 1. 95, Śi. 2. 37. -**कः**, -**री** An evil-doer (opp. उपकारी), enemy; अपकारिषु यः साधुः स साधुः सद्भिरुच्यते H. 1; अन्° harmless, not harmful.

अपकृत *p. p.* 1 Injured, wronged, wickedly or maliciously committed &c. निरीक्ष्य कृष्णाऽपकृतं गुरोः सुतम् Bhāg. 1. 7. 42. -2 Done or practised as a degrading or impure act, as funeral rites. -**तम्** An injury, harm, offence. कर्मणः फलनिर्वृत्तिं स्वयमश्नाति कारकः । प्रत्यक्षं दृश्यते लोके कृतस्यापकृतस्य च ॥ Mb. 13. 6. 9.